

**Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
"Tədris məsələləri" üzrə
prorektor vəzifəsini icra edən:

 dos.Z.I.Məmmədov
" 12 " fevral 2026-cı il

Fənn sillabusu
(işçi tədris proqram)

İxtisas və şifrəsi: 7004003 Biznesin təşkili və idrə edilməsi:(MBA)

İxtisaslaşma: aqrobiznes

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası"

I.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Aqrometeorologiya. (ARTN Elmi-Metodik şurasının Coğrafiya bölməsi 2 oktyabr 2012-cı il 2 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.)

Kodu: MİF-B08

Tədris ili : I (2025-2026)

Semestr: II (yaz)

Tədris yükü: Cəmi 180 saat Auditoriya saati 30 saat. Mühazirə 15, seminar 15 saat)

Təhsilalma forması: əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit. 6 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, elmi adı və dərəcəsi : Əliyev Cavidan Rəhim oğlu, baş müəllim

Məsləhət günləri və saatları: III gün 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı: cavidan99@list.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri Əli Məmmədov küç. 40, LDU-nun 2 sayılı tədris binası

III.Tələb olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

- 1.Səfərov S.H. Aqrometeorologiya (dərslik), Bakı, "Ziya" nəşr., 2011
2. Əkbərova Ü. Aqrometeorologiya (dərs vəsaiti). Bakı, 2024
- 3.Бихеле З.Н., Молдау Х.А., Росс Ю.К. Математическое моделирование транспирации и фотосинтеза растений при недостатке почвенной влаги. -Л.: Гидрометеоиздат, 1980
- 4.Будаговский А.И. Испарение почвенных вод. Физика почвенных вод, М., Наука, 1981, с.13-96.
5. Глухих М. А. Агримeteorология Санкт-Петербург, 2018
6. Глухих М. А. Практикум по агримeteorологии , Санкт-Петербург, 2018

IV. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V.Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri, məqsədi: Ümumi yerşünaslıqda yerin ümumi morfoloqiyası, yerin hərəkəti, yerin atmosferi və iqlimləri, okeanlar və dənizlər, quru suları və relyef, biosfer canlı maddənin təbiətdə rolu, təbii zonalar və coğrafi mühit problemləri araşdırılır. Ümumi yerşünaslıq fənninin tədrisində məqsəd yerşünaslıq elminin tədqiqat obyektləri və onlarla əlaqədar canlı və cansız təbiətin rolu və təbiətdə baş verən proseslər haqqında tələbələrə məlumat vermək.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024 cü il tarixi qərarlı olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100 ballıq sistemlə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 ballı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir.

-20 bal seminar dərslərində fəaliyyətinə görə:

- 30 bal-kollektivlərin nəticələrinə görə

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şurasının 16 may 2024 cü il tarixi qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənni üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir. (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamada fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bezi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bezi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bezi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir.

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	sözlə yazılışı
91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B

71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Qənaətbəxş	E
51-60 bal	Kafi	D
51 baldan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetinin daxili intizam qaydalarına əməl etməyən tələbələr haqqında müvafiq tədbirlər görülür.

X. Təqvim mövzu planı: seminar 30 saat Cəmi 30 saat

№	Keçirilən mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix	
		müh	sem	müh	sem
1	2	3	4	5	6
Mühazirə və seminar mövzuları					
1	Mövzu. Aqrometeorologiyaya giriş Plan: 1. Aqrometeorologiyaya giriş 2. Aqrometeorologiyanın tədqiqat üsulları Mənbə [1,2,3]	2	2		
2	Mövzu. Atmosferin tərkibi, quruluşu, günəş radiasiyası Plan: 1. Atmosfer və torpaq havasının tərkibi və quruluşu 2. Atmosfer təzyiqi 3. Atmosferin quruluşu 4. Günəş radiasiyası 5. Günəş şüa enerjisi və bitkilər Mənbə [1,2,3,5]	2	2		
3	Mövzu. Torpağın və havanın temperatur rejimi Plan: 1. Bitkilər üçün torpağın temperaturun əhəmiyyəti və onun tənzimləmə üsulları 2. Havanın isinməsi və soyuması prosesləri 5. Havanın temperaturunun sutkalıq və illik gedişi, 6. Müəyyən ərazidə temperatur rejimi və bitkilərin istiliyə tələbatı Mənbə [1,2,3,4,5]	2	2		
4	Mövzu. Atmosferdə su buxarı Plan: 1. Havanın rütubəti 2. Havanın rütubəti və kənd təsərrüfatı istehsalı 3. Torpaq rütubətinin əsas xüsusiyyətləri və onun hərəkət etmə mexanizmləri 4. Torpağın aqrohidroloji xüsusiyyətləri 5. Torpaq rütubətinin müəyyən olunma metodları 6. Məhsuldar rütubət, əkin sahələri tərəfindən istifadə olunmayan qalıq rütubət	2	2		
5	Mövzu Torpaq rütubəti	2	2		

	6. Məhsuldar rütubət, əkin sahələri tərəfindən istifadə olunmayan qalıq rütubət Mənbə [1,2,3,5]				
5	Mövzu Torpaq rütubəti Plan: 1. Payız-qış-yaz dövründə torpaq rütubəti ehtiyatının yığılması 2. Torpağın yaz işlənməsinin effektivliyi 3. Yay yağıntıları və onların bitkilər tərəfindən işlənilməsi 4. Əkin tərəfindən rütubətin istifadəsi 2. Bitkilərin kök sistemi və onun rütubət istifadəsində rolu 3. Bitkilərin rütubət təminatında malçlamanın rolu Mənbə [1,2,3,4,5]	2	2		
6	Mövzu. Ümumi atmosfer sirkulyasiyası və iqlim, iqlimin kənd təsərrüfatında rolu Plan: 1. Küləyin yaranma səbəbləri 2. Küləyin səciyyəsi 3. Ümumi atmosfer sirkulyasiyasında külək 4. Kənd təsərrüfatında küləyin rolu 5. Hava və onun dəyişməsi 6. Atmosfer cəbhələri 7. Tsiklon və antitsiklonda hava 8. İqlim və iqlimyaradan amillər 9. İqlimin kənd təsərrüfatında qiymətləndirilməsi Mənbə [1,2,3,4,5]	2	2		
7	Mövzu. Kənd təsərrüfatında əlverişsiz meteoroloji hadisələr Plan: 1. Quraqlıq 2. Torpağın külək və su eroziyası 3. Dolu və onun yaranması 4. Güclü leysan yağışlar 5. Ayazlı şaxtalar 6. Soyuq dövrün təhlükəli hadisələri Mənbə [1,2,3,5]	2	2		
8	Mövzu. Aqrometeoroloji proqnozlar Plan: 1. Aqrometeoroloji şəratın proqnozu 2. Fenoloji proqnoz 3. Əsas kənd təsərrüfatı bitkilərinin, otların, otlaq bitkilərin məhsuldarlığının və məhsul keyfiyyətinin proqnozu Mənbə [1,2,3,4,5]	1	1		
Cəmi 30		15	15		

rayonlaşdırma və aqroiqlim ehtiyatlarının çoxillik dəyişmə tendensiyaları haqqında təsəvvürlər yaratmaqdır.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları

-Mühazirə, seminar,praktiki tapşırıqlar

- təqdimat və müzakirə

- debat

-müstəqil iş -araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1. Havanın tərkibi, sıxlığı, temperaturu, nəmliyi və digər iqlim göstəricilərini bilməli. Meteoroloji müşahidə haqqında aqrometeoroloji proqnozlar tərtibinə yiyələnəli.

FTN 2. Şüa enerjisini, hava kütlələrinin hərəkəti və yenidən yaranması, buludluğu, yağıntılar, tufanları, şaxtaları, quraqlıqları və digər hadisələri öyrənməli.

FTN 3. Meteoroloji müşahidə haqqında aqrometeoroloji proqnozlar tərtibinə yiyələnəli.

FTN 4. Müşahidələrin təhlilini, hesablama aparılmasını və qrafiklərin qurulmasını mənimsəməli.

FTN 5. Meşə təsərrüfatlarında aqrometeoroloji postlar yaratmağı, mikroiqlim və fitoiqlim müşahidələri aparmağı bacarmalı.

FTN 6. Fenoloji və aqrometeoroloji müşahidələrin təhlilini aparmağı, beynəlxalq əlaqələr yaratmağı bacarmalı.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. I Kollokvium sualları

1. Aqrometeorologiyada bioloji qanunlar və tədqiqat üsulları
2. Atmosfer havasının tərkibi və quruluşu
3. Atmosfer təzyiqi
4. Günəş radiasiyası
5. Şüa enejiəsi və bitkilər
6. Bitkilər üçün torpağın temperaturun əhəmiyyəti və onun tənzimləmə üsulları, Havanın isinməsi və soyuması prosesləri
7. Müəyyən ərazidə temperature rejimi və bitkilərin istiliyə təlabatı
- 8.Havanın rütubəti
- 9.Havanın rütubəti və kənd təsərrüfatı istehsalı
10. Torpağın aqrohidroloji xüsusiyyətləri

II Kollokvium sualları

1. Torpağın yaz işlənməsinin effektivliyi
2. Yay yağıntılar və onların bitkilər tərəfindən işlənilməsi
3. Əkin tərəfindən rütubətin istifadəsi
4. Bitkilərin kök sistemi və onun rütubət istifadəsində rolu, rütubət təminatında malçlamanın rolu
5. Küləyin səciyyəsi
6. Külək və kənd təsərrüfatında küləyin rolu
7. Hava və onun dəyişməsi
8. Atmosfer cəbhələri
9. Tsiklon və antitsiklonda hava
10. İqlim və iqlimyaradan amillər

XVI.İmtahan sualları

- 11.Aqrometeorologiyaya giriş

12. Aqrometeorologiyada bioloji qanunlar və tədqiqat üsulları
13. Atmosfer havasının tərkibi və quruluşu
14. Atmosfer təzyiqi
15. Atmosferin quruluşu
16. Günəş radiasiyası
17. Şüa eneji və bitkilər
18. Bitkilər üçün torpağın temperaturun əhəmiyyəti və onun tənzimləmə üsulları
19. Havanın isinməsi və soyuması prosessləri
20. Havanın temperaturunun sutkalıq və illik gedişi, müəyyən ərazidə temperature rejimi və bitkilərin istiliyə tələbatı
21. Havanın rütubəti
22. Havanın rütubəti və kənd təsərrüfatı istehsalı
23. Torpaq rütubətinin əsas xüsusiyyətləri və onun hərəkət etmə mexanizmləri
24. Torpağın aqrohidroloji xüsusiyyətləri
25. Torpaq rütubətinin müəyyən olunma metodları
26. Məhsuldar rütubət, əkin sahələri tərəfindən istifadə olunmayan qalıq rütubət
27. Payız-qış-yaz dövründə torpaq rütubəti ehtiyatının yığılması
28. Torpağın yaz işlənməsinin effektivliyi
29. Yay yağıntıları və onların bitkilər tərəfindən işlənilməsi
30. Əkin tərəfindən rütubətin istifadəsi
31. Bitkilərin kök sistemi və onun rütubət istifadəsində rolu, rütubət təminatında malçlamanın rolu
32. Küləyin səciyyəsi
33. Külək və kənd təsərrüfatında küləyin rolu
34. Hava və onun dəyişməsi
35. Atmosfer cəbhələri
36. Tsiklon və antitsiklonda hava
37. İqlim və iqlimyaradan amillər
38. İqlimin kənd təsərrüfatında qiymətləndirilməsi
39. Quraqlıq
40. Torpağın külək və su eroziyası
41. Dolu və onun yaranması
42. Güclü leysan yağışlar
43. Ayazlı şaxtalar
44. Soyuq dövrün təhlükəli hadisələri
45. Aqrometeoroloji şəratın proqnozu
46. Fenoloji proqnoz

"Aqrometeorologiya" fənninin sillabusu - 7004003 "MBA aqrobiznes" ixtisası ixtisası təhsil proqramı təhsil planı və fənn proqramına əsasən hazırlanmışdır.

Sillabus "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (12 fevral 2026-cı il, protokol № 07)

Fənn müəllimi:

b/m C.R.Əliyev

Kafedra müdiri :

dos.S.Q.Əzizov